

סימן לט

כתיבת השם "אלוקים"

היתה המילה אֵל מתקדשת (וכך פסק בשו"ע, י"ד סי' רע"ו סעי' י'). אך כשלא נתכוון לקדש את השם המלא, וכוונתו היתה לכתוב רק "אלוקים", על אחת כמה וכמה שהביטוי "אל" אינו מתקדש! ולפי זה נראה, שאע"פ שלהלכה נפסק שהכותב "אל" מ"אלהים", קידש (עיי' רמב"ם הל' יסודי התורה פ"ו ה"ד); זהו רק כשנתכוון לכתוב שם מלא ולקדשו; ולכן גם חלק ממנו מתקדש, וכמו שהבאנו ראייה מהכותב "שם" מ"שמעון" בשבת. (ועי' לקמן סי' מ' אות א'). אך כשלא נתכוון לקדש את השם המלא אלא לכתוב "אלוקים" (בקוף), ק"ו שלא נתקדש חלק ממנו.

ונראה להביא ראייה נוספת מדברי הרמ"א (י"ד סי' רע"ו סעי' ב' בהג"ה), שהכותב את המילים "אלהים אחרים" והתכוון לקדש את המילה "אלהים" – לא קידש, מפני שהקשר מורה על כך שאינו קדוש, והוי כמו מקדיש בעלי מומין למזבח. וכן יש לומר כאן, שאם היה כותב רק אל – היה מקדש; אבל מכיון שכתב "אלוקים" – ההקשר מוכיח שאין זה שם קודש. לכן נראה לענ"ד שאין כל קדושה במילה "אלוקים".

שאלה *

הכותב את השם "אלוקים" (ביק'). האם קידש את השם? מצד שם אלהים ברור שלא חלה כאן קדושה, כי הכותב החליף את ה"א" בקו"ף. אבל במילה "אלוקים" ישנו גם הצירוף "אל", ולכאורה שם זה נתקדש. אלא שהוא כתבו לא לשם זה אלא לשם המילה "אלוקים", ואותה הוא התכוון במפורש שלא לקדש. אולם שם אל הוא שם של קודש (שו"ע י"ד סי' רע"ו סעי' ט!); וא"כ, האם מי שכתב שם "אלוקים" צריך לגנוז את מה שכתב?

תשובה

לכאורה נראה שהדבר דומה למי שכתב "שם" מ"שמעון", שחייב על כתיבת המילה "שם" (שבת ק"ג ע"ב). מיהו יש לחלק: שם נתכוון לכתוב "שמעון", ולכן הוא חייב גם על "שם". אך כאן הכותב לא התכוון לקדש את השם "אלוקים", וודאי שלא רצה לקדש גם חלק ממנו. ואכן אם היה מתכוון לכתוב את השם "אלהים" כולו כדינו, ולקדשו, וכתב רק "אל" מ"אלהים",

* ניסן תש"ן.